Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Для вас, що не продали честі,
Не вгнулися в знущань нарузі,
Що в келіях не зреклися мести,
Для вас слова ці,
горді друзі!..
Для вас, що в клітях, –
без простору,
Про сонце мріяли в тузі
Й боялись сорому покори,
Для вас слова ці, вірні друзі!..
Володимир ЯНІВ

43 (511)
23 жовтня
2014 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

НЕ ЗРАДЬ УКРАЇНУ! МАЙДАНУ НЕ ЗРАДЬ!

Ось і знову вибори. Дострокові. Але так потрібні Україні, аби нарешті назавжди утвердити її Незалежність, зробити її сильною, а державу справедливою. Адже кожному зрозуміло, що нинішній парламент фактично недієздатний, а по своїй суті – антиукраїнський. Згадайте лише голосування за диктатуру 16 січня. Тільки Майдан, Революція гідності змусили депутатів створити ситуативну проукраїнську більшість. Та й вона не голосує за потрібні закони, якщо вони так чи інакше зачіпають якусь групу попутників. Скажімо, не надавали право голосувати бійцям у зоні АТО. Виходить, що зброю цим хлопцям, аби вони боролись і гинули за Україну і за цих же депутатів, можна було дати, а ось бюлетень – зась.

Напевно, ця зброя сильніша. Чи, може, потрібно було надіслати з фронту до Верховної Ради бодай роту бійців, аби спонукати депутатів таки виконати свій обов'язок. Не сталося. Як і не спромоглася жодна парламентська партія на жертовний крок – вироблення й ухвалення закону про просте у реалізації швидке відкликання депутата у разі його зради передвиборній клятві чи невиконанні своїх обіцянок. Тому права і свободи українців зобов'язані захистити ми – виборці, які прийдуть до виборчих урн 26 жовтня.

Виборчий бюлетень в наших руках у цей день – це найсильніша зброя проти аґресора Путіна і його аґентів у найвищих ешелонах влади, проти корупції та олігархів. Це шанс провести люстрацію, очистити владу, знищити корупційно-оліргахічну систему, підняти економіку й покращити своє життя, створити боєздатну армію. Словом, відкривається перспектива розбудови сильної України.

Але цю зброю-бюлетень потрібно вміло використати. А це справді нелегко. Адже в одному з них – десятки прізвищ кандидатів-претендентів, в іншому – 29 політичних партій. За кого, за яку політичну силу віддати свій голос?

Якщо взяти загальноукраїнський масштаб, то, за дослідженням руху «Чесно», 127 «голосувальників» за диктатуру знову йдуть до Ради. Правда, лише 39 із цих кандидатів балотуються за списками партій. І найбільше їх у списку КПУ, «Опозиційного блоку, «Сильна Україна». Отож – їм жодного голосу. Решта 88 – у мажоритарних округах. У нашій області їх, слава Богу, немає. Та це не значить, що не варто розібратись у списку претендентів.

Як на мене, перевагу віддайте тим, хто пройшов люстрацію Майданом і війною на сході. Придивіться пильніше до тих, хто вже був у владі й нічого не зробив; до тих, хто пішов на вибори не самостійно, а за прихованою не афішованою підтримкою тієї чи іншої партії... І якщо ця політична сила не бажає себе виявляти, отже, вона має причину себе приховувати.

Не купіться на порожні обіцянки манни небесної вже сьогодні. Чи то нагального підвищення пенсій, чи ліквідації пенсійної реформи (особливо від тих, які її ухвалили), чи замороження цін, чи то створення робочих місць, на подачки, гречку, навіть гроші... Бо ж тих обіцянок безліч. Розумійте – вони виконані не будуть. Краще повірте в ідею і підтримайте українську національну ідею у програмі тієї чи іншої партії, якщо вона там є. І коли партія пройде до парламенту, дієво долучіться до її реалізації.

В усякому разі, маємо усвідомити відповідальність нашого рішення, виявити мудрість і мужність у розумінні вагомості часу, аби знову при владі не знайшлись україножоби, аби ми вкотре не опинились біля розбитого корита. Пам'ятай – твій голос вирішальний!

Не зрадь Україну! Майдану не зрадь!

Богдан ВІВЧАР

ВИБОРИ-2014

ТАК ПЕРЕМОЖЕМО!

ЗІ ЗВЕРНЕННЯ ДО ВИБОРЦІВ ГАЛИЧИНИ

Шановні краяни!

Надходить важливий етап якісних змін, започаткованих Революцією гідності – вибори.

Ми, представники громадських організацій Тернопільщини, звертаємося до вас –відповідально поставитися до виборів, всім прийти на вибори й обрати ті політичні сили, які захищають українські національні цінності, націю, державу.

Із 29 політичних сил, як показало опитування, для нас, враховуючи прохідність, є вибір лише із 7–8: «Блок Петра Порошенка», ВО «Свобода», «Народний фронт», «Батьківщина», «Громадянська позиція», «Самопоміч», «Правий сектор», «Радикальна партія».

Ми ж пропонуємо із 8 партій зосередитися на трьох, як і на попередніх виборах. Оскільки «Блок Петра Порошенка» вже набирає більше 25 відсотків голосів, то ми повинні забезпечити проходження до Верховної Ради України з запасом голосів виборців найперше ВО «Свобода» з її дієвою програмою захисту українців, державності й «Народному фронту», який має команду яскраво виражених захисників державності (А. Яценюк, А. Парубій, В. Кириленко, Л. Гриневич та ін.). Ці три партії, разом взяті, зможуть забезпечити український курс держави. Інші, вище перелічені, п'ять партій мають своїх прихильників, які за них проголосують, зокрема «Батьківщина». Серед них слід було б виділити перспективний «Правий сектор» (зіграв важливу роль під час Революції гідності і зараз, в АТО), «Громадянську позицію».

Важливо обрати кандидатів від державницьких політичних сил і на мажоритарних округах.

Застерігаємо виборців не голосувати за політичні антидержавні сили і їхніх кандидатів: «Опозиційний блок», «Сильна Україна», КПУ, «Блок лівих сил», за перелицьованих представників ПР; за представників олігархів, що керуються клановими особистими, а не державними інтересами; за благодійників, які засівають округи грішми, послугами і не можуть представляти наш край.

Так переможемо!

Координатори Всеукраїнського форуму громадських організацій національно-патріотичного спрямування
В. ПАРУБІЙ *(Львів),* ***С. ВОЛКОВЕЦЬКИЙ,*** *(Івано-Франківськ),* ***С. БОЦІЙ*** *(Тернопіль)*

НОВИНИ УКРАЇНИ І КРАЮ

Одягайтеся тепліше

23–24 жовтня очікується різка зміна погодних умов: дощі з переходом у мокрий сніг, місцями сильні опади, налипання мокрого снігу, ожеледь, на дорогах ожеледиця, короткочасне утворення снігового покриву, посилення вітру до 15–22 м/с.

Про це повідомляє ТУ ДСНС.

Значне зниження температури повітря: вночі та вдень 23 жовтня – до 1–7^0 тепла, 24 жовтня – від -3^0 морозу до 2^0 тепла. 25–26 жовтня утримається холодна погода.

22–25 жовтня на ріках області очікуються підйоми рівнів води на 0,3–1,0 м над поточними.

Почесні звання

Згідно указу Глави держави, за вагомий особистий внесок у соціально-економічний, науково-технічний, культурно-освітній розвиток Української держави, вагомі трудові досягнення, багаторічну сумлінну працю звання отримали:

«Народний артист України» – артистка-вокалістка хору Івано-Франківського національного академічного Гуцульського ансамблю пісні і танцю «Гуцулія» Ірина Фуштей;

«Заслужений артист України» – диригент Івано-Франківського національного академічного Гуцульського ансамблю пісні і танцю «Гуцулія» Василь Курцеба й артистка балету Івано-Франківського національного академічного Гуцульського ансамблю пісні і танцю «Гуцулія» Наталія Розгоній;

«Заслужений працівник культури України» – голова Івано-Франківської організації Національної спілки письменників України Євген Баран.

Владу очистять

Вступив у дію давно очікуваний закон «Про очищення влади». Як зауважують експерти, загалом під дію закону потрапляє близько мільйона осіб. Звичайно, не омине люстрація й Прикарпаття. За словами представників ініціативи «Громадська люстрація», у списку вже понад 300 осіб. І він ще не повний.

Кореспондент «Бліц-Інфо» проаналізував, яким прикарпатським чиновникам «світить» автоматичне звільнення та заборона 10 років працювати в органах державної влади через перебування на посаді під час правління Віктора Януковича.

А застосовуються люстраційні заходи до осіб, які не менше року займали посади у період з 25 лютого 2010 року до 22 лютого 2014 року. А також до тих, що були при владі у період з 21 листопада 2013 року до 22 лютого 2014 року і не звільнились під час Майдану за власним бажанням.

Школярі – бійцям АТО

21 жовтня школярі ЗОШ № 10 Івано-Франківська передали допомогу для військових на сході.

«Почувши про можливість допомогти солдатам, діти дуже зраділи й захотіли допомогти, – розповідає голова учнівського самоврядування, учениця 10-го класу Уляна Худяк. – У школі провели благодійну акцію «Варта пам'яті», під час якої було зібрано теплі речі, продукти харчування, засоби особистої гігієни, а також кошти в сумі понад 3700 гривень, щоб закупити інші необхідні речі».

Школярка розповіла, що діти дуже переживають за військових, чекають, щоб ті якнайшвидше повернулися додому – живими та неушкодженими.

«Із нетерпінням очікуємо на перемогу і нехай Господь оберігає кожного з них», – зазначила дівчина.

НАРОДНА СПРАВА

ЛЕПТА КОЖНОГО ЦІННА

Напередодні Дня Незалежності в НД «Просвіта» відкрили Музей народної шани Тараса Шевченка. Ця подія сталася завдяки широкій підтримці ініціативи просвітян та праці громадськості. Інформуємо про тих, хто долучився до великої справи пошанування українського Пророка і Генія.

Публікуємо список жертводавців (попередні списки були подані у часописі № 52 за 13.12.2013 р. та № 25 за 19 червня 2014 р.):

ПАТ «Івано-Франківське спеціалізоване управління механізації будівництва (голова ради товариства – Ігор Олійник) – 8694 грн.;

ПАТ «Івано-Франківськцемент» (голова наглядової ради – Микола Круць) – 7476 грн.;

Дутчак Г. В. – 300 грн.;

Дутчак Л. А. – 300 грн.;

Дутчак В. Т. – 300 грн.;

Олійник Є. А. – 100 грн.;

с. Гринівці Тлумацького р-ну – 424 грн.;

с. Долина – 470 грн.;

с. Колінці – 407 грн.;

с. Надорожна – 500 грн.;

с. Озеряни – 310 грн.;

с. Пужники – 145 грн.;

Драгомирецька О. В. – 500 грн.;

Орелецька ЗОШ Снятинського р-ну – 1331,60 грн.;

Спілка краєзнавців – 2000 грн.;

Косівська районна організація профспілки освіти і науки – 2560 грн.;

Малець Р. І. – 300 грн.

ПОМ'ЯНІМО ЖЕРТВИ СОЛОВЕЦЬКОГО ЕТАПУ

27 жовтня 2014 року, в понеділок, о 18 годині, в Києві біля пам'ятника Лесеві Курбасу Київське товариство політв'язнів та жертв репресій, Всеукраїнський «Меморіал» ім. В. Стуса, неформальне товариство «Українські Соловки» та громадськість відслужать панахиду за жертвами Соловецького етапу, розстріляного в урочищі Сандармох на півдні Карелії 27 жовтня, 1, 2, 3 і 4 листопада 1937 року – 1111 в'язнів, у т. ч. 290 українців.

Прикарпатці, зрозуміло, прийти не зможуть. Тож хоч засвітімо свічку в церкві чи вдома.

...Нагадуємо суспільству, що 5 серпня 1937 року за наказом НКВД СССР № 00447 вступила в дію постанова Політбюро ЦК ВКП (б) від 2 липня 1937 року П 51/94 «Про антирадянські елементи». Розпочалася наймасовіша за всю совєцьку епоху «чистка» суспільства від елементів, які не годилися для будівництва комунізму. Ця страшна рана і донині ятрить Україну. Згадаймо убієнних українців.

ШАНОВНІ КРАЯНИ!
ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!
Триває передплата на газету «ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА».
Передплатний індекс – 91083.
ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ (без оплати оформлення):
на місяць – 4,30 грн.,
на півроку – 25,80 грн.,
на рік – 51,60 грн.

НА ТОМУ СТОЮ

НЕ СПІВЧУВАЙТЕ. ДОПОМОЖІТЬ ЗБРОЄЮ

Недавній саміт у Мілані з Україною, Росією та Європейським Союзом ще раз підкреслив, чому просто дипломатія не може бути вирішенням нинішньої кризи Україна–Росія. Це було особливо видно із зауважень, зроблених президентом Росії Путіним, висловивши сумнів щодо самого суверенітету України так зарозуміло, що навіть канцлер Німеччини Ангела Меркель була змушена зробити догану Президентові Росії та нагадати йому про Будапештську угоду 1994 р. До речі, вона могла б згадати ще багато угод і договорів, які Росія чи її попередник СССР підписали. Підпис на юридично обов'язковому документі нічого не значить для Путіна та його попередників чи Росії та СССР.

Президент України Порошенко знає, що єдиний спосіб зупинити аґресію Росії є стримування, а не дипломатія або заклики до російського почуття справедливості. Сьогодні більшість лідерів західних урядів усвідомили це. Сама канцлер Меркель прийшла до усвідомлення цього щодо свого давнього друга з Росії. Заходи, як на саміті у Мілані, продовжуватимуться для того, щоби дати можливість президенту Путіну зберегти гідність і погодитися в тій чи іншій формі на мирні угоди. Одначе таке погодження стане реальним тільки тоді, коли санкції та збитки для Росії стануть нестерпними. Щоб не мати іншого виходу на зустрічах найвищого рівня, Росію треба поставити в нелегке становище, пресувати її з усіх боків пригніченою економікою та реальними можливостями збройної невдачі при великій кількості жертв. Для цього Україна має бути озброєна до зубів, а на Заході повинна бути сила волі й духу, щоб зупинити Росію.

Але багато аналітиків на Заході надалі пропонують примарні рішення і рекомендації про умиротворення аґресора беззбройною Україною. Мовляв, США і їхні союзники по НАТО мають утриматися від постачання зброї в Україну та обмежити видиму участь у військовому аспекті конфлікту, лише дипломатично демонструвати свою підтримку Україні. Це відмовить Україну від військового вирішення і прагнення здобути втрачену територію. Але це саме те, чого хоче Росія – підтвердження «статус-кво» і нагороду за погану поведінку. Результат, однак, – смертний вирок не тільки для України, але і для всього цивілізованого світу і його ідеалів демократії. Після винагородження за аґресію, Росія зміцниться, дочекається пожвавлення економіки і протягом декількох років перейде до наступу знов. Аґресія живить російського ведмедя. На жаль, багато аналітиків на Заході, навіть із найкращими намірами, не можуть зрозуміти російського мислення, тому що воно таке чуже нашому власному нормальному і цивілізованому.

Існує тільки одне рішення нинішньої кризи Україна–Росія – стримування, а не умиротворення. Захід намагався умиротворення в минулому з Гітлером, Сталіном. Але падіння Совєтського Союзу відбулося тільки тоді, коли Захід перейшов до стримування. Сьогодні Україна несе на собі всю вагу новітньої російської аґресії. Україна виявила готовність бути речником Заходу і захисником Європи у боротьбі з новітньою російською аґресією. Гостріші санкції проти Росії та посилення надання Україні як нелетальної, так і смертоносної зброї зупинить Росію і змусить приєднатися до столу переговорів.

Путінська Росія – це ракова пухлина. Річ у тім, що Путін також і головоріз – він вчинив різанину в незліченних формах і часто робить це нишком, одночасно заперечуючи причетність. І омана про умиротворення Росії може скінчитися тільки погано.

Аскольд С. ЛОЗИНСЬКИЙ, *США*

ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД

ЧОМУ ПОТРІБНА РОТАЦІЯ

Родичі бійців, задіяних в АТО, шість годин перекривали авторух у Львові, вимагаючи ротації військових частин в АТО.

Вимога родичів цілком законна: ротація потрібна.

Чому?

Причина зрозуміла. Потрібен відпочинок героям.

Але попри відпочинок є ще одна вагома причина потреби ротації. Це причина санітарно-гігієнічна.

Не треба забувати історії. А історія береже дуже прикрі факти. Українську Галицьку Армію під час громадянської війни в Україні 1918–1919 років вибито з числа учасників борні завдяки епідемії сипняку, яка поширилась серед бійців УГА завдяки заходам Леніна і Троцького.

Практично сипняк паралізував сили УГА від активної участі в боротьбі за незалежну Україну. Червона Москва, на ділі, вдалася до бактеріологічної війни.

У тодішніх умовах – за відсутності необхідних санітарно-гігієнічних установ навіть ротація не могла б змінити несприятливих обставин. Сьогодні ротація бійців цілком можлива. Сучасні інформаційні джерела не наводять жодних даних про небезпеку епідемії тифу. Але така інформація може виникнути кожного фронтового дня, і, що страшніше, – обставини можуть бути катастрофічні. Головне, що ворог може вдатися до відомих йому способів поширення хвороби.

Тому керівництво України не може зволікати з ротацією частин, задіяних в АТО.

Частини для ротації мають добиратися рівної бойової якості. Найкраще було б, якби Міноборони, посилаючи формування на фронт, одразу готувало б їм ротаційну заміну. І між активною бойовою частиною і ротаційною заміною існували б постійні контакти. Мусив би існувати і графік ротації. На жаль, цього не передбачено. Але це не значить, що від ротації треба взагалі відмовитися.

Ротація – це одна із запорук перемоги. Її треба провести, хай у яких несприятливих умовах перебувають Збройні сили.

На війні треба вміти виходити зі скрутних обставин. Скрутні обставини ніколи самі не зникають, їх треба вміти розв'язувати.

Кінець воєнних дій нібито вирішує зброя. А коли подумати, то головний чинник у війні – це розум.

Отже, думаймо, панове, наділені владою. Взявся за гуж, не кажи, що не дуж.

Святослав КАРАВАНСЬКИЙ

ПРЯМА МОВА

ОПОЗИЦІОНЕР НЄМЦОВ ПРО ПУТІНА

Проект «Новоросія» закритий, жодна з цілей, позначених президентом РФ Володимиром Путіним не досягнена. Про це у своєму «Facebook» заявив російський опозиціонер, політик Борис Нємцов.

«Путін доручив повернути 17 600 військових в місця їхньої постійної дислокації. Можна перепочити й підвести деякі підсумки. Вони жахливі», – зазначив він. «Хотів прив'язати Україну до Росії, домогтися її входження до Митного союзу. Отримав протилежне… Хотів домогтися нейтралітету України, зберегти її позаблоковий статус. Повний провал. Хотів поваги українського народу. Отримав ворога на довгі роки і Путінху@ло», – зазначив Нємцов.

«Хотів Новоросію від Донецька до Одеси. Отримав меншу частину Донецької та Луганської областей. Хотів коридор до Криму через Маріуполь. Отримав відсіч і окопи, які рили російські люди в Маріуполі, щоб не пропустити окупанта. Хотів, щоб, як у Криму, без жодного пострілу – отримав 4000 убитих з того та іншого боку», – додав політик.

Також, за його словами, економіка Росії отримала «втечу капіталу – більше 100 млрд. доларів (девальвація рубля більше 20 відсотків) і двозначну інфляцію на продукти, а також повний застій в економіці без інвестицій та інновацій». «Хотів залишитися визнаним у світовій політиці. Став ізгоєм… Скоро народ зрозуміє, що ціни зросли, а прибутки – ні. Звалити все на Обаму довго не вийде», – підсумував Нємцов.

Як відомо, напередодні президент РФ Володимир Путін доручив Міноборони повернути до місць постійної дислокації війська, що проходили навчання на полігонах в Ростовській області. Але експерти вважають, що йдеться про ротацію і навесні, а може, й швидше, аґресія може піти по новій спіралі.

Н. К.

ПІЗНАТИ ПРАВДУ

МОСКАЛЬ МОСКАЛЕМ…

Російський президент Путін та його уряд наказали загарбати Крим і посилають озброєних терористів у східну частину України, щоб загарбати ще більше української території. Через те загарбання частини України популярність Путіна в Росії зросла. Багато українців нарікають на загарбника Путіна, якого порівнюють з Адольфом Гітлером, але немов нічого не мають проти росіян, яких шанують і люблять як «старших братів». Чомусь вони забувають, що століттями росіяни поневолювали український народ, забороняли його мову, привласнювали його історію, одурили гетьмана Богдана Хмельницького, що більшість гетьманів України були заслані на Сибір. Варто б українцям знати, що ще 1169 року московсько-суздальський князь Андрій Боголюбський своїм великим військом здобув Київ, пограбував Десятинну церкву та собор Святої Софії, забравши ікони, ризи, церковні книги та дзвони, зруйнував і спалив Київ.

Коли гетьман України Іван Мазепа вирішив відірватися від «старшого брата», російське військо князя Олександра Меншикова 1708 року окупувало його столицю Батурин і вирізало повністю мешканців – понад 20 тисяч осіб, – а місто спалило разом із п'ятьма церквами, які побудував І. Мазепа.

1775 року росіяни зруйнували Запорізьку Січ, кошового Калнишевського вислали на довічне ув'язнення на Соловки. Далі були різні переслідування Тараса Шевченка, заборони писати й говорити українською мовою…

За комуністичної влади Москви росіяни влаштували й здійснили голодомор 1933 року, від якого померло близько 10 мільйонів українців. Тоді прийшли тюрми, розстріли й заслання письменників та інших відомих діячів України на Соловки та в Сибір.

Маловідомий тепер український письменник Т. Зіньковський, автор прозових та поетичних творів, публіцистики та літературно-критичних статей, який прожив лише 30 років (1861–1891), ще 1890 року писав про російський уряд і росіян, які й тепер не змінилися: «Москвини виявляють свою «культуру», своє національне «я» тим, що знущаються з народів, які потрапили в московські пазурі. Наші дурні гадають, що знущається московський уряд, а не московський народ. Мовляв, якби московський народ мав змогу висловити свої думки, то він був би осудив таке дикунство. Це – неправда. Це – безпідставна омана. Заходи московського уряду поневолити підбиті народи цілковито згідні з поглядами самого московського народу, згідні з культурою московського народу і його історією. Не треба забувати, що той державний уряд, який не випадково став ним вчора, а який народ має довгі сторіччя, – такий уряд є природним, логічним витвором культури того народу. Так і московський уряд є природним твором культури московського народу. Я певний, що коли б у Московщині був парламентарський уряд, то московське суспільство, разом зі своєю літературою, було б шовіністичне та імперіалістичне, як і теперішнє. Хіба ж те московське винародовлююче розперезання (вакханалія), що нищить культуру в Польщі, Україні, у балтійських народів і всюди під московською владою, були би можливі, якби вони не були згідні з бажанням московського суспільства, московського народу? Коли б московське суспільство залюбки і з власної волі не виконувало б урядові винародовлюючі заходи, то ті заходи були би МАРНІ. Без власнохітньої допомоги московського суспільства московський уряд не мав би сили й можливості винародовлювати. Всі міністерські накази лишилися б мертвими на папері. Ні, народ, що виплекав у себе деспотів, поводитиметься деспотично з кожним, хто мав нещастя упасти під його лапоть. Раб бо, одержавши владу, неухильно стає деспотом».

Думки, написані Т. Зіньковським 124 роки тому про московський (російський) уряд і народ, актуальні й досі. Росіяни не змінилися. Тому Україні треба якнайскоріше влитися в Європейський Союз і стати членом НАТО.

Олексій КОНОВАЛ *(за«ЛУ»)*

ВІД РЕДАКЦІЇ: Підтвердження цього і заяви російських «демократів», як то Навальний чи Ходорковський, які нібито засуджують політику Путіна, але все одно заявляють: «Крим – наш!» Давно ж помічено: де починається українське питання, там закін-чується російська демократія.

З КОГОРТИ БЕЗСМЕРТНИХ

ЗГАДАЙМО КОЖНОГО

В той час, коли народ переживав тяжкі періоди своєї історії, коли заборонялась рідна мова, духовність і культура, українці гуртувалися навколо свого Пророка Тараса Шевченка.

І немає нічого дивного, що в 1947 році підлітки-школярі (їм було по 15–16 років) створюють у с. Залуква Галицького району підпільну організацію «Кобзар», знаючи, що це – патріотична книга для народу.

Мета цієї організації – робота з односельцями, щоб вони не вступали в колгоспи, не йшли на вибори, іґнорували радянські свята й доносили інформацію про мету ОУН–УПА.

Серед учасників: Михайло Петраш (який став керівником організації), Богдан Герус, Микола Наконечний, Степан Наконечний, Степан Лисак, Михайло Левконович та мій брат Ігор Скрентович (члени організації). Вони складають присягу на вірність Україні, розписуючись власною кров'ю, і клянуться, що за зраду буде смертна кара від своїх однопартійців.

Ця група підлітків протягом трьох років вела підпільну роботу в конспірації. В 1950 році з аґітаційними листівками (букви вирізалися з ґуми і пристосовувалися до написання слів) та забороненими віршами з самвидаву в руки НКВД потрапляє керівник організації Михайло Петраш. На той час він з малим братом Ігорем здавали екзамени за 10-ий клас Галицької середньої школи.

Петраша катують і допитують за спільників. Тримаючись мужньо, він не видає учасників підпільної організації. Засуджують 18-літнього Михайла Петраша на 25 років заслання. В 1956 році, в період хрущовської відлиги, повернувся додому. Працював у Галицькій лікарні медичним статистом (закінчив медичні курси Червоного Хреста). Дочекавшись Незалежної України, створив осередок НРУ в Галичі й до кінця життя був вірний своєму народові.

Мій брат сказав нам, що хоче вступати в Івано-Франківський (тоді Станіславський) педагогічний інститут. Проте невдовзі виявляється, що він вибирає підпілля, бо це наказ. З ним ідуть Степан Наконечний і Степан Лисак, які на той час закінчили перший курс Станіславського учительського інституту, а з ними – ще односелець Павло Яценович. Всі хлопці загинули в різних місцях за певних обставин.

10 лютого 1951 року була викрита криївка в лісі на межі Станіславського і Жовтневого районів. Там і загинув мій брат. В криївці знаходилась друкарня Станіславського проводу ОУН імені Генерала Чупринки. Там було вилучено 5 тисяч примірників націоналістичних брошур і листівок (для пересилання в східні райони України). Також вилучено зброю. Вбили п'ятьох підпільників і 20-ох поранили в перестрілці. Поранені, на жаль, видали інші криївки.

Ці відомості взяті з книги «Український здвиг Прикарпаття (1939–1958 роки)», автор – Володимир Сергійчук, академік Академії наук вищої школи України. Він опрацював документальні дані з СБУ. На сьогодні є ще один учасник підпільної організації «Кобзар» – колишній вчитель Богдан Герус. У переддень Незалежності в с. Залуква створює осередок НРУ і стає його керівником. Не зважаючи на поважний вік як патріот і християнин веде патріотично-громадську роботу.

Поки живе пам'ять про них, вони житимуть у наших серцях.

Лідія СКРЕНТОВИЧ,
голова осередку «Просвіта»
с. Залуква Галицького району

ЗМІНА

ГЕЙ ВИ, СТРІЛЬЦІ СІЧОВІЇ...

«Україна – єдина країна» – під таким гаслом у Коломиї відбулося ювілейне, п'яте, Січове свято, приурочене 150-річчю засновника січового руху – адвоката Кирила Трильовського та 100-річчю створення Леґіону українських січових стрільців.

Розпочалося дійство урочистою ходою середмістям студентів Коломийського педагогічного коледжу та інших навчальних закладів міста під звуки січових мелодій у виконанні муніципального духового оркестру.

На площі перед пам'ятною дошкою Кирилові Трильовському студентки коледжу в січовому однострої під звуки духового оркестру виконали руханкові вправи, які є реконструкцією січових вправ початку ХХ ст. з сучасними елементами.

Відкрив свято один із організаторів – директор Коломийського педагогічного коледжу Валерій Ковтун. Учасників привітали почесні гості, серед яких – Ігор Слюзар, коломийський міський голова; Олександр Левицький, перший заступник голови Івано-Франківської облдержадміністрації; полковник Ігор Гук, заступник голови Івано-Франківської ОО Спілки офіцерів України; Микола Боднар, голова ради старійшин Івано-Франківського обласного козацького товариства «Галицька Січ».

До молоді звернувся викладач педагогічного коледжу Ігор Лазарук, який уже півроку захищає Україну в зоні АТО як військовослужбовець 51-ої механізованої бриґади:

– Я радий вітати своїх студентів на рідній землі під мирним небом. Хочу наголосити: під мирним небом. Бо починаєш вникати у суть цих слів лише тоді, коли ти на межі між життям і смертю. Мене часто запитували, чи було страшно. Було страшно. Тому що нашу рідну землю топчуть загарбники і ллється кров людей. На передовій гине цвіт нації. Але ми йдемо вперед з вірою в перемогу та у своїх друзів по зброї.

Варто зазначити, що ювілейному Січовому святу передувало проведення на базі Коломийського педагогічного коледжу Всеукраїнської науково-практичної конференції «Кирило Трильовський і січовий рух». У ній взяли участь науковців з Коломиї, Чернівців, Львова, Тернополя. Збірник із матеріалами конференції, представлений громадськості під час проведення свята, буде виданий у серії «Коломийська бібліотека» (том 21) завдяки фінансовій підтримці коломиянина, мецената, народного депутата України Андрія Іванчука.

...І ВИ, ДЖУРИ МОЛОДІЇ

Виховання юних патріотів України на засадах козацько-лицарської духовності й патріотизму сьогодні особливо актуальне. Саме з такою метою проводиться Всеукраїнська дитячо-юнацька військово-патріотична гра «Сокіл» («Джура»).

Нещодавно на базі Івано-Франківського обласного центру туризму і краєзнавства учнівської молоді в с. Рибне Тисменицького району пройшов обласний етап змагань.

Для участі у грі прибуло 18 команд-переможців І (районного) етапу, щоб продемонструвати свої уміння, навички, морально-бойові якості.

Таборування розпочалося з урочистого підняття прапора й виконання Гімну України. Хвилиною мовчання учасники вшанували героїв Небесної сотні й загиблих у зоні АТО.

До присутніх з вітальним словом звернулися перший заступник начальника штабу М. Косило, директор обласного державного центру туризму і краєзнавства учнівської молоді; заступник начальника штабу І. Лазор, методист ОІП-ПО; головний консультант конкурсу М. Боднар, голова Ради старійшин Івано-Франківського обласного козацького товариства УК «Галицька Січ» та головний суддя Я. Довган, викладач предмета «Захист Вітчизни» вищого професійного училища сервісного обслуговування техніки. Вони побажали учасникам мужності, сили й витривалості, відзначили важливість гри у вихованні дітей та молоді в дусі патріотизму, відданості Батьківщині й українському народу.

Далі відбувались цікаві конкурси та вікторини, на яких школярі продемонстрували сміливість, витримку, спритність, кмітливість та вміння працювати в команді.

Варто зазначити, що для успішного виступу у змаганнях молодь повинна бути загартованою, володіти не тільки навичками стройової, військової, медичної підготовки, спортивно-туристського орієнтування, але й неабиякими інтелектуальними і творчими здібностями.

Переможцями обласного етапу стали команди: Івано-Франківського обласного ліцею-інтернату для обдарованих дітей з сільської місцевості (І місце); Підпечерівської школи Тисменицького району (ІІ місце); Сваричівської школи Рожнятівського району (ІІІ місце).

О. С.

ЩО НА СЕРЦЕ ЛЯГЛО...

ЛИСТ БІЙЦЯМ У ЗОНІ АТО

Мужні бійці! Я молюся за вас,
Словом своїм я цілую вам руки.
Дуже важкий нині в кожного з нас
Час для Держави
із болем розлуки.

Добре ще тим, у кого хтось є:
Мати, кохана, дружина,
дитина...
Хто, слід залишивши,
життя віддає,
В мить передсмертну
згадавши про сина.

Ну, а для тих, хто на світі один
Й зовсім нікого у нього немає –
Дарую цей лист
із рядками стежин
До України, до РІДНОГО КРАЮ!

Шановні! Кохані! Друзі! Брати!
Простіть ворогам,
щоб і вас не судили,
Та тільки зумійте
себе вберегти,
Щоб не «росли»
в Україні могили.

Один хтось із вас,
може, був би моїм,
Та рано пішов із життя,
не діждавшись...
Пам'ять і слава –
вбитим й живим:
Хто згинув чи вижив,
але НЕ ПРОДАВШИСЬ!

...Хлопці! Тримайтесь!
Я з вами! Пишіть
Із бою листи в пошту
серця мойого...
І вже якщо любите –
ЩИРО ЛЮБІТЬ!
В найтяжчі хвилини –
надійтесь на Бога!

Буду для вас усіх – наче СЕСТРА:
Досі не мала братів я по крові...
Хоча в боротьбі ваша доля згора, –
НІКОЛИ Й НІХТО –
не здолає ЛЮБОВІ!

Надія ДИЧКА, *м. Долина*

КОНТАКТИ

ЗА НОВИЙ СВІТ БЕЗ КОРДОНІВ

Учасники проекту «Творимо новий світ» зі школи вокалу Ірини Шабан-Дем'яник та вокальної студії «Ліра» (Калуш) разом із координатором проекту Кшиштофом Павлаком

Сім років великий подвижник з польського міста Ополє Кшиштоф Павлак з фундації «П'ястун» є координатором Міжнародних програм обміну культурами для молоді держав світу «За новий світ без кордонів». Активно до участі в цих проектах долучаються школярі нашої області.

З 8 по 15 жовтня учасники калуської вокальної студії «Ліра» (керівник – Оксана Лісовська) та школи вокалу Ірини Шабан-Дем'яник брали участь у програмі «Творимо новий світ» і виступили перед учасниками XXV з'їзду поетів з різних країн світу, який проходив у «Молодіжному центрі» міста Ополє. Чудово зустрічали виступ юних виконавців учні гімназії містечка Естебне, а також в Народному центрі польської культури, де щороку впродовж 50-ти років проводять фестивалі польської пісні.

Для учасників проекту організатори провели змістовні екскурсії містом Ополє. Вони побували в резиденції президента держави, в мистецькій галереї, що відкрита на кордоні між Польщею і Чехією. Цікавою була також екскурсія в селище Коняков, де відвідали народний музей, навіть грали на трембітах, а ще побачили, як витікає річка Вісла. Перебування в молодіжному таборі для учасників проекту з нашої області принесло багато вражень, приємних друзів і захоплення від товариськості, прекрасної природи. А погода, на щастя, була сонячна, тож так хотілось, щоб час перебування не закінчувався так швидко.

Керівник проекту Кшиштоф Павлак вдячний школярам за гарні виступи, а вчителям – за підготовку і сприяння в участі в програмі «За новий світ без кордонів». Адже майбутнє належить молоді, і який світ вона створить, таким і буде життя.

Особлива подяка за привітальні пісні студентці першого курсу філії Одеської юридичної академії у Івано-Франківську Валентині Яремчук (школа вокалу Ірини Шабан-Дем'яник) та Соломії Жекало (вокальна студія «Ліра») , яких запросили на фестиваль. Пізнавати світ, товаришувати й пропаґувати культуру свого народу і творити прекрасне – кредо учасників проекту.

Любов ЗОРІНА

ПАМ'ЯТЬ: ПРАВДА ПРО КРИВДУ

...Їх було там, за Уралом, на безмежних холодних сибірських просторах не сотні й не тисячі – їхня чисельність незліченна. Галичани – військовополонені, цивільні – вчителі, митці, письменники, громадські, політичні діячі з Галицької України – наводнили сибірські закапелки з початком Першої світової війни. «Варварія зі сходу», як охрестив Російську імперію Дмитро Донцов, що вторглася 1914 року в Галичину, заповзято «вичищала» галицькі землі від свідомих українців – тих, що дихали проявами національної самосвідомості, хто плекав у серці й свідомості державницьку ідею про Україну. Жереб долі бути сибірськими засланцями випав тисячам галичан, які й по закінченні тієї світової бійні не мали змоги повернутися до рідного краю.

Як зазначав 1921 року львівський часопис «Вперед», у тих сибірських манівцях каралися українці-галичани з багатьох теренів Галицької України. А зокрема: **з повіту Калуш** – Іван Боєчко (Сівка), Петро Бонковський (Городок), Василь Грищак (Сівка), Петро Дзюба (Ясінь), Григорій Полянський (Вістова), Юрко Тютюнник (Петранка); **з повіту Товмач** – Гаврило Антоняк (Слобідка), Дмитро Кузана (Олеша), Микола Осташ (Стриганці), Михайло Федів (Хотимир); **з повіту Тернопіль** – Микола Стиран (Грабівці); **зі Львова** – д-р Теодор Зарицький, Антін Загайкевич, Іван Бундзела, Володимир Нестерович, Святослав Біляк... Всіх засланців перелічити нема можливості. Бо ніхто ніколи їх не рахував серед тієї пекельної завірюхи. Не всі вони мали щастя повернутися до рідної Галичини. І, маю гадку, вони вже знаходяться у пантеоні безіменних мучеників.

ГАЛИЧАНИ – ЗАСЛАНЦІ В СИБІРУ

* * *

...У ту сибірську далечу потрапили й відомі просвітянські й громадсько-культурні діячі Галичини, а серед них – визначний діяч на полі освіти й протиалкогольної діяльності **Юліан Балицький** (1885–1916). В історію «Просвіти» він увійшов як діяльний організатор видавничої справи у товаристві, зокрема – як штатний редактор часопису «Письмо з Просвіти» від 1909 і до початку Першої світової війни 1914 р. Завдяки Ю. Балицькому часопис став фаховим просвітянським органом, він відав ідеологічною роботою та пропаґандою освітньої справи.

За участі Ю. Балицького товариство «Просвіта» розгорнуло широку видавничу діяльність: виходили щомісячні книжки і календар, наклад яких становив понад 30 тисяч примірників. Календарі «Просвіти», до речі, були найбільш популярними серед українства. Для масового читача за безпосередньої участі Юліана Балицького друкувалися «Просвітні листки», а для бібліотек і читалень «Просвіти» – видання «Руська письменність» і популярна серія під назвою «Господарська бібліотека», започатковані ще 1908 року, яка передбачала видання книжок для народу, перш за все, для селян. Ці книжки розсилали безкоштовно всім членам «Просвіти».

Хоч часопис «Письмо з «Просвіти» трактувався як неполітичний, а науково-популярний, він з кінця 1909 року, за редакторства Ю. Балицького, стає просвітньо-організаційним органом товариства і його діяльність була спрямована на Велику Україну, що знаходилася під владою Російської імперії. Часопис виступав своєрідним рятівником українського письменства, на землях Наддніпрянської України, де українське слово практично було поза законом: «Письмо з «Просвіти» сприяло виданню і ширило твори Т. Шевченка, Б. Грінченка, О. Кониського, Марка Вовчка, В. Мови-Тиманського та інших наддніпрянців...

...Війна перервала діяльність «Просвіти». Російська армія окупувала Галичину. Окупаційна військова влада з перших днів показала свої цілі: вороже ставлення до росту української культури, мови в Галичині й прагнення царату до так званого «об'єднання під'яремної Русі» з Росією на засадах «етнографічної єдності». Окупаційна влада вдалася запопадливо до знищення в Галичині ненависного царизму «джерела мазепинства й сепаратизму». В хід пішли репресії проти «австрофілів», закриття філій і читалень «Просвіти», спалення книжок і документів. Редактора «Письма з «Просвіти» Юліана Балицького та інших національно свідомих галичан окупаційна влада 1915 року насильницьки вивезла вглиб Росії – до Сибіру, де він і помер 1916 року. А інші діячі «Просвіти» – колишній голова П. Огоновський, його заступники Є. Озаркевич і Я. Весоловський вимушені були податися до Відня, звідки не повернулися: спочили на віденському цвинтарі.

* * *

...До речі, згодом, за совдепії, від «варварії зі сходу» постраждало чимало цікавих особистостей з галицьких українців. Серед них, зокрема, – **Михайло Балицький-Сосенко,** родом із села Бортники, що на Тлумаччині, та його брати – Омелян і Юліан.

Михайло Балицький-Сосенко – відомий вчений-філолог. Закінчив Віденський університет, де й викладав. Займався культурно-просвітницькою роботою. Заґітований більшовицькою пропаґандою, виїхав на радянську Україну, викладав у Київському університеті. Репресований НКВД у 1937 році.

Його брат **Омелян Балицький-Сосенко** – вчений в галузі радіотехніки, головний інженер Харківського радіотехнічного заводу і головний редактор журналу «Радіо», був репресований і розстріляний у застінках НКВД того ж 1937 року.

Така ж лиха доля спіткала і їхнього брата **Юліана Балицького-Сосенка** – талановитого інженера-будівельника, автора проектів кількох великих будов: репресований і розстріляний у застінках НКВД за виступ-протест проти нищення церков і методів «соціалістичного» будівництва в Україні.

* * *

...На висланні росіянами у Сибіру перебував і **Микола Заячківський** – економіст, громадський, кооперативний і культурно-мистецький діяч Галичини. Він до Першої світової війни був референтом, директором і меценатом галицького театру «Руська бесіда» (1900), інспектором і директором «Народної торгівлі» (Львів), 1903 р. брав активну участь у відзначенні у Львові 35-літнього ювілею творчості композитора М. Лисенка.

А в 1914–1917 роках перебував на висланні до того ж «привітного» для українців Сибіру. Доля змилосердилася над ним: у 1917–1918 рр. він займався кооперативним рухом на теренах Української Народної Республіки, обіймав посаду міністра кооперації. Згодом повернувся до Галичини і в 1922–1933 роках очолював спортивне товариство «Сокіл-Батько» (Львів). Одночасно опікувався еміґрантами з Наддніпрянської України – очолював Товариство опіки. У 1936 році – голова товариства «Рідна школа». Приятелював з Василем Стефаником.

Володимир МОРОЗЮК, *член НСПУ*

(Далі буде)

ПРЕЗЕНТАЦІЇ

ГІДНІСТЬ — ЦЕ КАТЕГОРІЯ ЧЕСТІ

«Революція гідності» – під такою назвою з'явилась у Івано-Франківську поетична книжка Нестора Мартинця, презентація якої відбулась у Богородчанах

Чи є книжка Н. Мартинця гідністю революції? На це запитання остаточну відповідь можна дати після розгляду запропонованих текстів під різними кутами зору, зокрема, громадсько-політичним, поетичним, морально-етичним, граматичим, гумористичним і т. ін. Можливо, це зроблять з часом фахові літературознавці, адже Н. Мартинець – особистість неординарна, шанована не лише серед інвалідів-чорнобильців, яких очолює на Прикарпатті, але й у культурно-мистецьких, літературних, політичних, правозахисних колах, а найбільше – серед своїх земляків на Богородчанщині.

Відразу ж зазначу, що презентація пройшла при повному залі місцевого Будинку культури. Спадає на думку, що не кожен класик сучасної української літератури (і не тільки української) зібрав би в цьому реґіоні таку кількість однодумців і ревних шанувальників. В чому ж секрет успіху Нестора Мартинця? Передусім масового глядача, вихованого на ерзацах соцреалізму (національні лише за формою і соціалістичні за духом, тобто совково-запопадливі перед всім російським), пробудили з летаргії минулого народність і карпатська колористика пісень і віршованих текстів Нестора Мартинця, котрий не погнався за столичними естрадними знаменитостями, а знайшов яскраво обдаровану молодь серед своїх земляків-односельців і навіть серед родичів, зокрема внуків, і посприяв їхньому вихованню і професійному становленню.

Справжній професіоналізм при виконанні пісень на слова Н. Мартинця проявили на презентації відомі співаки Юрій Яремчук, Оксана Сливка, Юліана Мартинець (внучка автора). Справжнє естетичне задоволення отримали глядачі від виступів хору «Заграва» Богородчанського районного козацького товариства ім. І. Виговського (керівник – заслужений працівник культури України М. Гуменяк), від учнівського хору Космацької школи, гурту «Старунці», дуету «Яворина», дуету сестер-близнючок Марії і Христини Сисак, дуету Лесі Єгонян і Богдани Максимів, читців Мартинцевих віршів Галини Магас і володаря гран-прі XVII Міжнародного фестивалю артистів естради і гумору ім. А. Сови, що відбувся нещодавно в Одесі, Тараса Ровенка, юної декламаторки, внучки автора Анжеліки Мартинець, юних співаків зі Старунської ЗОШ Юрія Григорука і Василя Рогіва. Музику до пісень на слова Н. Мартинця написали прикарпатські композитори Ірина Батюк, Ірина Шабан, Василь Григорук, Микола Гуменяк.

«Цей концерт гідний того, – висловився зі сцени відомий правник, лідер «Партії захисників Вітчизни», кандидат у народні депутати Юрій Кармазін, у виборчому списку якого Нестор Мартинець значиться під номером 21, – щоб його транслювали на центральних телеканалах, але, на жаль, телеканали в руках олігархів».

На цій презентації гетьман Українського реєстрового козацтва, доктор богослов'я, професор Анатолій Шевченко вручив Н. Мартинцю за його діяльність орден «Бронзовий козацький хрест» III ступеня. Не тільки на цій, але й на попередніх презентаціях книжок Н. Мартинця я переконався, що масовому глядачеві й читачеві до вподоби його тексти, його кипуча організаторська й ораторська енергія, самобутня, від народного кореня манера творчого самовираження. І саме через нього він передає читачеві й всьому суспільству потребу докорінної перебудови нашого менталітету, консолідації і гідності. Адже гідність – це категорія честі!

Микола СИМЧИЧ

КНИЖНИК

СКАРБИ РОЗСИПАНІ ЗІБРАВ

Вийшла у світ друга книжка «Іменний часослов – 2» Володимира Морозюка. Просто дивуєшся працьовитості автора. Ще, здається, недавно ми перечитували його перший «Часослов». І ось – новий. У ньому вміщено аж 76 біографічних згадок і розповідей по відомих і маловідомих наших земляків, сущих і тих, хто відійшов у засвіти й залишив добрий слід на рідній землі. І відтепер він не загубиться, бо вкарбований у книжку, що вийшла у видавництві «Тіповіт».

А ще у розділі «Архіваріус» подано ряд давнішніх публікацій автора у різні роки і різних виданнях, що спрямовують читача до витоків краєзнавчо-публіцистичних пошуків Володимира Морозюка. Цікавими, як на мене, й актуальними як на нинішній час є давні публікації «Як рубали національний корінь» («Дзвін», № 1 за 1991 р.) та «Пруссія і Тува... у світлі Чеченії, або Неординарний погляд на історичні реалії сьогодення» («Новий час», ч. 13, 1995 р., 27 травня). В них ідеться про одвічне войовництво Московії проти України, чи то часів Петра, чи Леніна–Сталіна, чи нинішньої вже єльцинсько-путінської. І прикро, що російсько-імперська війна проти українців так і не стала минулим, а є трагічним нашим сьогоденням. Але цю незмінну історичну парадигму потрібно нарешті усвідомити нам усім і відповідно діяти.

А повертаючись до розділу «Імена сьогодення і з минувшини», нагадаю, як стверджує автор, що всі ми стоїмо у великій і вічній шерензі особистостей, які на українському принебессі, у часи героїко-трагічні й драматично-романтичні своєю думкою і працею творили й творять діла минулі й сьогодення – нашу національну духовну і матеріальну спадщину. Чи вписані в писемних скрижалях, чи залишились лиш у родинному духовно-пам'ятному переданні з покоління у покоління. Головне, щоб ми хоч частину свого духу, думки, віри, справи передали чи бодай залишили тим, хто стане в цій вічній черзі після нас. В усякому разі Володимир Морозюк так живе і так діє.

Богдан ВІВЧАР

ЦІКАВО

ОСЬ ТАКА НАША УКРАЇНА

20 ЦІКАВИХ ФАКТІВ ПРО УКРАЇНУ

1. В Україні, в містечку Рахів, в оточенні мальовничих Карпат знаходиться географічний центр Європи.

2. На конкурсі краси мов у Парижі в 1934 році українська мова зайняла третє місце після французької та перської за такими критеріями, як фонетика, лексика, фразеологія, структура речень. А за мелодійністю українська мова зайняла друге місце після італійської.

3. Станція метро «Арсенальна» у Києві – найглибша у світі, вона знаходиться на глибині 105 метрів під землею. Станцію побудували однією із перших, у 1960 році, у безпосередній близькості від будівлі парламенту. За деякими даними, у тунелях біля «Арсенальної» є таємні сховища для політичної верхівки країни.

4. Серед яскравих досягнень українського літакобудування – найбільший у світі літак АН-225 «Мрія», а також найпотужніший літак АН-124 «Руслан». У 2001 році літак «Мрія», взявши на борт вантаж у 253 тонни за один політ встановив 124 рекорди.

5. Український «Південмаш» (Дніпропетровськ) виробляє найбільш екологічні ракетоносії у світі. З їхньою допомогою у космос відправляють комерційні вантажі у рамках Міжнародного проекту «Морський старт».

6. Автор першої в світі Конституції – українець Пилип Орлик. 5 квітня 1710 його обрали гетьманом запорізького війська. У цей же день він оголосив «Конституцію прав і свобод війська запорізького». У США Конституцію прийняли в 1787 р., у Франції та Польщі – тільки в 1791 році.

7. Протяжність найдовшого тролейбусного маршруту в світі становить 86 кілометрів, а проходить він у Криму між Сімферополем та Ялтою.

8. Українська пустеля Олешківські піски є найбільшою в Європі.

9. Пам'ятники відомому українському поетові Тарасу Шевченку встановлені в 1200 місцях по всьому світові.

10. Найдавніша відома ученим мапа, а також найстародавніше поселення Homo sapiens знайдені в Україні: у с. Межиріччя Рівненської області. Їм близько 14,5–15 тис. років. Мапу вибито на кістці мамонта.

11. Найдовша печера України носить назву Оптимістична і знаходиться на Поділлі. Це гіпсова печера на глибині 20 м протяжністю 216 км. Це найдовша гіпсова печера у світі і друга за протяжністю взагалі. Вона поступається лише Мамонтовій печері в США.

12. На території України зосереджено 1/4 всіх запасів чорнозему на планеті. Чорноземні ґрунти при правильній обробці дають найбільшу кількість врожаю. Під час Другої світової війни німецькі солдати навіть вивозили чорнозем ешелонами.

13. Український духовий інструмент трембіта – найдовший духовий музичний інструмент у світі.

14. В Україні – найбільший запас марганцевої руди у світі, 2,3 мільярди тон і близько 11 відсотків від усіх покладів планети. Ще у нас немало залізної руди – 7 відсотків світового запасу.

15. Населення України відноситься до найбільш освіченого. Кількість людей з вищою освітою на душу населення вища, ніж середньоєвропейський рівень. Україна займає 4 місце в світі за кількістю громадян з вищою освітою.

16. Найстарішим деревом в Україні вважається 1300-річний дуб в урочищі Юзефін Рівненської області.

17. Найкоротша вулиця серед усіх столиць світу, але в той же час одна з найширших і найгарніших – Хрещатик у Києві. Її довжина всього 1225 метри.

18. Перший рамковий вулик винайшов в Україні у 1814 р. Петро Прокопович. Україна в останні роки впевнено зберігає місце в трійці світових лідерів з виробництва меду. Випереджаючи країни Європи за обсягами виробництва меду в кілька разів, Україна є одночасно першою в світі з виробництва меду на душу населення (1,5 кг).

19. Найдавніша з книг, надрукована на території України кириличним шрифтом, – це «Апостол», виданий 15 лютого 1574 року у Львові Іваном Федоровим.

20. Найдавніший міст в Україні – Генуезький. Розташований він у Феодосії, функціонує ще й нині, хоч збудували його генуезці ще в XIII столітті. Дещо молодшим від нього є Турецький міст над річкою Смотрич біля фортеці у Кам'янці-Подільському, його було зведено у XVI столітті.

Подала ***Наталія ДЯЧЕНКО***
за матеріалами Інтернету

ВАРТО ЗНАТИ

НАВЧІТЬСЯ МИСЛИТИ ПОЗИТИВНО

Відомо, що думка матеріальна. Адже від нашого внутрішнього настрою залежить буквально все: і перемоги, і поразки, і злети, і падіння.

Пропонуємо кілька порад, як навчитися мотивувати себе, налаштовувати мислення на позитивний лад.

Порада 1. Складати списки позитивних новин. Щоразу, коли вас починають переслідувати песимістичні думки, беріть блокнот і складайте список позитивних новин. Суть дії проста – необхідно записувати тільки позитивні й приємні новини та факти, які мають бодай якийсь стосунок до вашого життя. Наприклад, можна згадати останню вдалу покупку, смачний обід, цікавий сон, зарплату, або похід у кіно – загалом, що завгодно, лише б це було позитивно.

Зазвичай потреба в такому списку з'являється тільки у «сірі» дні поганого настрою, однак за необхідності його можна складати навіть щовечора.

Порада 2. Спілкуватися з позитивними людьми. Одна з головних умов позитивного мислення – гарне оточення. Адже хто може вмотивувати краще, ніж люди, які вірять у вас?

Порада 3. Вдягніть чарівний браслет. Ще одна цікава психологічна гра. Суть її в тому, щоб 21 день (учені стверджують, що саме такий час потрібен для формування стійкої звички) носити браслет на одній руці, перечіпляючи на другу, якщо вам не вдалося втримати гарний настрій. Завдання 21 день поспіль не допустити роздратувань, депресій, поганого настрою.

До речі, це дуже поширений спосіб, який застосовується для боротьби з багатьма поганими звичками, зокрема, зловживанням лайкою, курінням.

Вірте в себе і забудьте про сумніви! Все вийде на добре.

Подав ***Михайло РУДКОВСЬКИЙ***

ІМЕНОСЛОВ

ТАЄМНИЦІ ІМЕНІ

КАТЕРИНА

Чи не в кожному місті й селі мало не всього світу можна зустріти сотні, тисячі дівчат і жінок, котрих називають такими гарними іменами: Катерина, Кітті, Катінка, Катіліна, Кетлін, Катрін, Катіца, Кацяріна, Екатеріна. Навіть чоловіки коли-не-коли одержували від своїх батьків схожі наймення: Катрин (так звали, наприклад, одного з російських композиторів, італійця за походженням, Кавоса Катрина Альбертовича).

Ім'я, котре колись «належало» як своєрідна власність до «царських» наймень, примандрувало до нас із давньої Греції: катаринос по-грецькому означає чиста, непорочна, навіть свята (початкове «е» російської форми згаданого імені взято, можливо, з латинської форми).

Від імені Катерина утворено безліч зменшувальних, пестливих форм: Катя, Катюша – в східнослов'янських мовах; Кася, Кахна – у польській; Качає, Качена і Кахна – в чеській; Кетхен – у німецькій; Кеттц, Кет – в англійській, Катіца, Тінкуца – в молдавській.

Імення Катерина має чимало й інших «родичів», серед яких зустрічаються й досить дивні.

У минулому сторіччі значного поширення набув незвичайний музичний інструмент – катеринка, або шарманка (обидві ці назви беруть свій початок від наймення однієї французької пісеньки «Катрін Шармант», тільки росіяни взяли собі на означення інструмента прізвище, а українці й поляки – ім'я персонажа тієї пісні, що була «записана» на спеціальному паперовому валику «нотами»-дірочками).

Поляки один із сортів торунських прянників теж «охрестили» катеринками, а піддані колишньої царської Росії так називали навіть грошові купюри, де темніло повне, як диня, обличчя колишньої імператриці – Катерини II. Катериною звуться, крім людей та речей, також... річка (в Австралії), гора (на п-ові Синай), місто (в Греції), острів і область (у Бразилії), канал (на Уралі) і т. ін.

Але, як доводять чеські вчені Голуб та Копечний і польський мовознавець Брюкнер, найдавнішим «родичем» імені Катерина є назва всім відомої свійської птиці. Назва ця – качка (дехто з учених, правда, доводить, що слово «качка» утворилося як звуконаслідування). В давнину слов'яни називали качку енті (звідки й російське утка). Пізніше, наслідуючи звичай найменування приручених тварин пестливими іменами з «святців» (скажімо, кота Ваською), дехто зі слов'ян, як стверджують вищеназвані вчені, почав іменувати згадану птицю так: Катя (Кася, Каца, Качена). Жартівлива назва «прижилася» і витіснила давню загальну.

ВІДІЙШОВ У ЗАСВІТИ НЕСТОР ІВАНОВИЧ ЧИР

– відомий український поет, громадсько-політичний діяч Прикарпаття.

Він народився 12 березня 1938 року в селі Новому Дикові Любачівського повіту Жешувського воєводства (Польща) в багатодітній селянській родині. Восени 1945 року родину насильно депортували на Тернопільщину (Україна), де в селі Полівцях Чортківського району пройшли його дитячі й шкільні роки. Після закінчення школи Нестор Чир навчався у Дрогобицькому нафтовому технікумі, а з 1960 року скерований на роботу в Надвірну. В нафтовій галузі Нестор Іванович працював на різних рядових та інженерно-технічних посадах до 2003 року. Член НСПУ з 2002 року. Автор багатьох поетичних збірок, лауреат обласних літературних премій імені Василя Стефаника (2004) та імені Марійки Підгірянки (2003), літературно-мистецької премії імені Ярослава Дорошенка (2011), районної (Надвірнянський р-н) – імені Надії Попович (2008). Керівник літературної студії «Бистрінь» (Надвірна) з часу її заснування в 1987 році.

У 1989 році Нестор Чир був серед засновників у Надвірнянському районі Всеукраїнського товариства української мови ім. Т. Шевченка «Просвіта», неодноразово його обирали членом Правління та Ради цієї авторитетної громадської організації. В часи Незалежності України чотири рази поспіль (1990, 1994, 1998, 2002) обирався депутатом Івано-Франківської обласної ради. Був серед ініціаторів створення Галицької асамблеї демократичних рад Галичини (1991). У 1993 році став переможцем конкурсу «Людина року Надвірнянщини» в номінації «Громадсько-політичний діяч». Нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня та іншими відзнаками.

Нестор Чир був людиною відповідальною і чесною, людиною слова і чину. Довгі роки він боровся з тяжкою недугою, але на перший план ставив інтереси державні. Потребуючи допомоги, сам допомагав людям. Поетична творчість Нестора Чира є взірцем служіння словом Україні.

Просвітяни краю висловлюють щирі співчуття родині та близьким і сумують за втратою побратима.

Пухом йому українська земля.

Від Правління ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ